

YMDDIRIEDOLAETH ELUSENNOL YNYS MÔN

PWYLLGOR:	YMDDIRIEDOLAETH ELUSENNOL YNYS MÔN
DYDDIAD:	20 MAWRTH 2014
TEITL YR ADRODDIAD:	ADOLYGU SWYDDOGAETH A DULLIAU GWEITHREDU
PWRPAS YR ADRODDIAD:	Parhau'r drafodaeth ynglŷn â'r adolygiad o swyddogaeth a dulliau gweithredu'r Ymddiriedolaeth
ADRODDIAD GAN:	YSGRIFENNYDD YR YMDDIRIEDOLAETH
GWEITHREDU:	Gofynnir i'r Ymddiriedolaeth, drwy ei Bwyllgorau, drafod ac adolygu eu swyddogaethau a'u dulliau gweithredu o ran hyrwyddo buddiannau cymunedau Ynys Môn yn unol ag amcanion elusennol yr Ymddiriedolaeth

ADOLYGU SWYDDOGAETH A DULLIAU GWEITHREDU

1. Yn dilyn Etholiadau Cyngor Sir Ynys Môn ym Mai 2013, penodwyd 12 o aelodau newydd i'r Ymddiriedolaeth i gymryd lle aelodau blaenorol, tra ar yr un pryd cafwyd gostyngiad o 40 i 30 yng nghyfanswm yr holl aelodau. Bu'r cyfnod ers hynny yn gyfle i anwytho'r aelodau newydd i waith yr Ymddiriedolaeth a'u galluogi i ddeall y gweithdrefnau a'r swyddogaethau er mwyn bod mewn sefyllfa i ffurfio barn ac i gyfrannu i'r drafodaeth ar addasrwydd yr Ymddiriedolaeth i gyfarfod â gofynion dinasyddion Môn a'i chymunedau at y dyfodol.
2. Mae'r Ymddiriedolaeth eisoes wedi penderfynu mewn egwyddor fod angen edrych ar gyfansoddiad y corff a'i pherthynas hefo'r Cyngor Sir gyda golwg ar:
  - i) lleihau dibyniaeth ar y Cyngor o ran gweinyddiaeth ac arweiniad strategol a phroffesiynol;
  - ii) diogelu cyfalaf yr Ymddiriedolaeth er budd yr Ynys os bydd strwythurau llywodraeth leol yn cael eu newid a'u hail-drefnu at y dyfodol.

Cafwyd cyngor proffesiynol arbenigol gan gyfreithwyr allanol ar y materion hyn a bwriedir cael arweiniad pellach pan fydd yr Ymddiriedolaeth yn gwbl glir ynglŷn â'r cyfeiriad strategol y mae'n dymuno ei fabwysiadu i'r dyfodol, gan gymryd i ystyriaeth y gyfraith Elusennol a'r angen i gydymffurfio'n llawn â Chanllawiau'r Comisiwn Elusennol.

3. Yn dilyn cyflwyno trosolwg cyffredinol yn y cyfarfod o ofynion cyfansoddiadol ac amcanion yr Elusen gan yr Ysgrifennydd a'r Cyfreithiwr, ynghyd â gwybodaeth am y strwythur a'r proffil cyllidol gan y Trysorydd, gofynnir i'r aelodau yn y cyfarfod gynnal trafodaeth yn y Pwyllgorau y penodwyd hwy i fod yn aelodau ohonynt, ar ffurf adolygiad o addasrwydd i bwrpas y Pwyllgorau rheini at y dyfodol, a beth fyddai goblygiadau newid cyfansoddiad, swyddogaeth a pholisïau'r Ymddiriedolaeth i'r Pwyllgorau perthnasol at y dyfodol.

Yn dilyn hynny, ceisir cywain barn yr aelodau ar lefel yr Ymddiriedolaeth gyfan er mwyn darparu arweiniad i'r swyddogion i barhau i gwblhau'r adolygiad ac i ddod a'r aelodau, maes o law, i sefyllfa lle y gallant, yn amodol i ddilyn cyfarwyddyd cyfreithiol arbenigol pellach, ffurfio eu penderfyniadau polisi ar gyfer gweithrediad yr Ymddiriedolaeth at y dyfodol.

4. Wrth wneud hynny bydd yr aelodau yn cadw mewn cof ddatblygiadau cyfredol agweddau ar fuddiant cymunedol gwirfoddol fydd yn berthnasol i Ynys Môn yn codi o'r rhaglenni i adfywio economi'r Ynys a gwella ansawdd bywyd y dinasyddion yn y blynyddoedd i ddod.

Bydd yr aelodau yn ystyried unrhyw oblygiadau fydd gan Bolisi Buddiant Cymunedol y Cyngor Sir [fel y'i cyflwynwyd i Bwyllgor Gwaith y Cyngor ar 17 Mawrth 2014] i waith, swyddogaeth ac amcanion yr Ymddiriedolaeth. Yn y cyd-destun hwn gofynnir i'r aelodau ystyried a yw'n ddymuniad i gyfyngu swyddogaeth yr Ymddiriedolaeth i'w amcanion gwreiddiol, sef rheoli'r gwaddol cyfalaf a dderbyniwyd gan Gwmni Shell UK a'i ddefnyddio at ddibenion elusennol o fewn y cymunedau, neu ehangu'r swyddogaeth i weithredu adnoddau buddiant cymunedol lletach. [Byddai angen arweiniad cyfreithiol arbenigol i fynd i'r cyfeiriad hwn o ran y newidiadau cyfansoddiadol].

Byddent hefyd yn ystyried a oes dymuniad i newid strwythur yr aelodau o'r Ymddiriedolaeth, er enghraifft, i gynnwys unigolion fyddai'n cryfhau'r cyswllt â'r cymunedau neu yn ychwanegu at yr arbenigeddau fyddai ar gael i hyrwyddo gwaith a phwrpas yr Elusen.

O newid natur yr aelodaeth bydd angen rhoi ystyriaeth i'r cydbwysedd rhwng aelodau wedi eu penodi o'r Cyngor ac aelodau eraill ynghyd â'r prosesau recriwtio'r aelodau rheini.

5. O ran yr agweddau ariannol, mynegwyd barn eisoes gan rai aelodau fod angen adolygu'r defnydd a wneir o'r llogau ar y buddsoddiadau cyfalaf i ryddhau rhagor o adnoddau er mwyn cefnogi gweithgareddau neu ddarpariaethau yn y cymunedau at y dyfodol. Byddai angen, o fynd i'r cyfeiriad hwn, i'r Ymddiriedolaeth sicrhau ei bod yn gweithredu o fewn yr amcanion elusennol mewn perthynas â'i gyfraniadau cyllidol, ynghyd â sicrhau fod ganddi feini prawf cadarn ar gyfer y penderfyniadau a wneir wrth ymateb i geisiadau am grantiau.
6. Yn olaf, mae'r Ymddiriedolaeth wedi penderfynu mewn egwyddor y dylid ystyried gwahanu gweinyddiaeth yr Elusen oddi wrth y Cyngor Sir sydd, ar hyn o bryd yn ei chefnogi drwy ddarpariaeth broffesiynol a gweithredol yn ddi-dâl. O sefydlu trefn weinyddol ar wahân byddai angen ystyried beth fyddai'n fanteisiol i'r Ymddiriedolaeth yn ariannol ac yn weithredol, naill ai pwrcasu cefnogaeth weinyddol gan gorff allanol yn y sector breifat neu wirfoddol, neu darparu ei gweinyddiaeth ei hun drwy gyflogi staff yn uniongyrchol.

Y math o wasanaethau fyddai ei angen yw ysgrifenyddiaeth, cyngor cyfreithiol, gwasanaethau ariannol [cynllunio cyllideb, cyflogres, taliadau, archwilio] a gwasanaethau clericio / gweinyddol. Byddai angen cyllido darpariaeth o'r fath o arian referniw'r Ymddiriedolaeth a mesur effaith hynny ar gyfanswm y nawdd a'r grant fydd ar gael i gefnogi cynlluniau cymunedol.
7. Gofynnir, felly, i'r Ymddiriedolaeth ystyried cynnwys yr adroddiad hwn fel sail i drafodaeth ar lefel ei Bwyllgorau er mwyn cyflwyno safbwyntiau i'r Ymddiriedolaeth ei hun o ran gosod cyfeiriad strategol cadarn fydd yn llywodraethu rhaglen waith y swyddogion dros yr wythnosau nesaf.

Argymhelliad:

Gofynnir i aelodau'r Ymddiriedolaeth drafod y materion a godir yn yr adroddiad a gosod cyfeiriad clir i'r swyddogion ar gyfer cyflwyno argymhellion polisi yng nghyd-destun adolygu swyddogaeth a gweithdrefnau'r Ymddiriedolaeth at y dyfodol.

ADOLYGU GWAITH Y PWYLLGORAU

- Amcanion**
- i) Adolygu'r gwaith a gyflawnwyd gan y Pwyllgorau dros y blynyddoedd diweddar;
  - ii) Ystyried a yw gweithdrefnau'r Pwyllgorau yn addas i bwrpas yng nghyd-destun y gofynion at y dyfodol;
  - iii) Derbyn barn y Pwyllgor am effeithiolrwydd ac effeithlonrwydd yr Ymddiriedolaeth yn gyffredinol.

1. Pwyllgor Buddsoddi a Contractau - Swyddog Arweiniol: Clare J Williams

Materion i'w ystyried:

- i) cydbwysedd cyfalaf a refeniw;
- ii) pwysau ariannol ar yr Ymddiriedolaeth at y dyfodol;
- iii) effeithiolrwydd trefniadau contractau;
- iv) goblygiadau ehangu rôl yr Ymddiriedolaeth o safbwynt cyllid a buddsoddi;
- v) dylanwad aelodau ar y polisi buddsoddi o safbwynt strategaeth;
- vi) materion cyffredinol o ran gwneud yr Ymddiriedolaeth yn addas i bwrpas, yn cynnwys goblygiadau newid strwythur aelodau a gwahanu'r weinyddiaeth oddi wrth y Cyngor Sir, i waith y Pwyllgor.

2. Pwyllgor Adfywio – Swyddog Arweiniol – Dylan Williams

Materion i'w ystyried:

- i) ystyr adfywio yng nghyd-destun amcanion elusennol ar gyfer cymunedau;
- ii) y budd i gymunedau Môn dros y blynyddoedd diweddar yn deillio o benderfyniadau'r Pwyllgor;

- iii) y disgwyliadau posibl o'r Pwyllgor yng nghyd-destun cyfleoedd i adfywio cymunedau at y dyfodol gan ystyried rhagolygon Grantiau Ewrop o 2015 ymlaen;
- iv) materion cyffredinol o ran gwneud yr Ymddiriedolaeth yn addas i bwrpas, yn cynnwys goblygiadau newid y strwythur aelodau a gwahanu'r weinyddiaeth oddi wrth y Cyngor Sir i waith y Pwyllgor.

3. Pwyllgor Grantiau Cyffredinol – Swyddog Arweiniol – Richard Parry Jones

Materion i'w ystyried:

- i) y projectau a gyllidwyd gan y Pwyllgor dros y blynyddoedd diweddar;
- ii) y meini prawf dyrannu grantiau a'r cyrff sydd yn gymwys i'w derbyn;
- iii) newidiadau yn nisgwyliadau a gofynion y cymunedau;
- iv) cyswllt grantiau'r Ymddiriedolaeth gyda ffynonellau cyllido eraill ar gyfer cymunedau a'r sector gwirfoddol;
- v) materion cyffredinol o ran gwneud yr Ymddiriedolaeth yn addas i bwrpas, yn cynnwys goblygiadau newid y strwythur aelodaeth a gwahanu'r weinyddiaeth oddi wrth y Cyngor Sir i waith y Pwyllgor.